

MEDICINE AND PHARMACY

Психографічний аналіз показників властивостей характеру та їх значущість для успішного оволодіння основними спеціальностями реабілітаційного профілю

Марчук Олександр Васильович¹, Сергета Ігор Володимирович²

¹ Асистент кафедри фізичної і реабілітаційної медицини;
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова; Україна

² Доктор медичних наук, професор,
Директор навчально-наукового Інституту громадського здоров'я,
біології, контролю та профілактики хвороб;
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова; Україна

Професіограми окремих спеціальностей, особливо тих, які пов'язані із виконанням фахівцями відповідальних та складних видів трудової діяльності, і, передусім такі її складові як психограми, надають вичерпну інформацію про ступінь значущості окремих особистісних характеристик для успішного оволодіння певними фахом [1, 2, 3, 4].

В ході проведених досліджень здійснювався психографічний аналіз показників властивостей характеру та встановлювалась ступінь їх значущості для успішного оволодіння основними спеціальностями реабілітаційного профілю. Причому кожна із складових характерологічних властивостей оцінювались експертами з відповідним досвідом здійснення професіографічного аналізу за стандартною п'ятибальною шкалою [4, 5, 6, 7].

Так, найбільш значущими для спеціальності лікар фізичної та реабілітаційної медицини, згідно із результатами використання особистісного опитувальника Mini-mult, що вважається найоптимальнішим інструментом розв'язання питань професіографічного змісту, слід вважати низький рівень вираження показників характерологічних властивостей за шкалами іпохондрії (Hs) (5,00 балів), депресії (D) (5,00 балів), психопатії (Pd) (5,00 балів), психастенії (Pt)

MEDICINE AND PHARMACY

(5,00 балів), шизоїдності (Se) (5,00 балів), гіпоманії (Ma) (5,00 балів), істерії (Hy) ($4,90 \pm 0,10$ балів) та паранойяльності (Pa), ($4,90 \pm 0,10$ балів), для спеціальності фізичний терапевт – низький рівень вираження показників властивостей характеру за шкалами іпохондрії (Hs) (5,00 балів), депресії (D) (5,00 балів), психопатії (Pd) (5,00 балів), психастенії (Pt) (5,00 балів), гіпоманії (Ma) (5,00 балів), істерії (Hy) ($4,90 \pm 0,10$ балів), шизоїдності (Se) ($4,90 \pm 0,10$ балів) та паранойяльності (Pa), ($4,90 \pm 0,10$ балів), для спеціальності ерготерапевт – низький рівень вираження показників характерологічних властивостей за шкалами іпохондрії (Hs) (5,00 балів), депресії (D) (5,00 балів), психопатії (Pd) (5,00 балів), психастенії (Pt) (5,00 балів), шизоїдності (Se) (5,00 балів), гіпоманії (Ma) (5,00 балів), істерії (Hy) ($4,90 \pm 0,10$ балів) та паранойяльності (Pa), ($4,90 \pm 0,10$ балів), для спеціальності асистент фізичного терапевта – низький рівень вираження показників властивостей характеру за шкалами іпохондрії (Hs) (5,00 балів), депресії (D) (5,00 балів), психастенії (Pt) (5,00 балів), гіпоманії (Ma) (5,00 балів), істерії (Hy) ($4,90 \pm 0,10$ балів), психопатії (Pd) ($4,90 \pm 0,10$ балів), шизоїдності (Se) ($4,90 \pm 0,10$ балів) та паранойяльності (Pa), ($4,90 \pm 0,10$ балів), зрештою, для спеціальності асистент ерготерапевта – низький рівень вираження показників характерологічних властивостей за шкалами іпохондрії (Hs) (5,00 балів), депресії (D) (5,00 балів), психастенії (Pt) (5,00 балів), гіпоманії (Ma) (5,00 балів), істерії (Hy) ($4,90 \pm 0,10$ балів), психопатії (Pd) ($4,90 \pm 0,10$ балів), паранойяльності (Pa), ($4,90 \pm 0,10$ балів) та шизоїдності (Se) ($4,90 \pm 0,10$ балів).

Отже, отримані результати відзначають той факт, що найбільш значущими необхідно вважати такі провідні показники властивостей характеру, як низький рівень вираження характерологічних рис за шкалами іпохондрії (Hs), депресії (D), психастенії (Pt) і гіпоманії (Ma) та, в дещо меншій мірі, психопатії (Pd) і шизоїдності (Se).

Професіографічний аналіз показників властивостей характеру, проведений на підставі використання інших особистісних опитувальників, зокрема особистісного опитувальника Кеттелла, підтверджував наведені вище результати, зокрема найбільш суттєвими слід було вважати показники відповідно до наступних шкал: емоційна стійкість (фактор C), незалежність – підпорядкування (фактор E),

MEDICINE AND PHARMACY

заклопотаність – безтурботність (фактор F), сміливість – нерішучість (фактор H), непрактичність – практичність (фактор M), тривога – спокій (фактор O), радикалізм – консерватизм (фактор Q₁), високий самоконтроль – низький самоконтроль (фактор Q₃) та напруженість – релаксація (фактор Q₄)

References:

- [1] Сергета, І. В., Браткова, О. Ю., Серебреннікова, О. А. (2012). Наукове обґрунтування гігієнічних принципів профілактики розвитку донозологічних зрушень у стані психічного здоров'я учнів сучасних закладів середньої освіти (огляд літератури і власних досліджень). *Журнал НАМН України*. 28 (1). 306–326.
- [2] Сергета, І. В., Серебреннікова, О. А., Стоян, Н. В., Дреженкова, І. Л., Макарова, О. І. (2022). Психогігієнічні принципи використання здоров'язберігаючих технологій у сучасних закладах вищої освіти. *Довкілля та здоров'я*. 2022. 2 (103). 32–41.
- [3] Collie R. J., Holliman A. J., Martin A. J. (2017) Adaptability, engagement, and academic achievement at university. *Educ. Psychol.* № 37. P. 632–647.
- [4] Гончарук Е.И., Кундиев Ю.И., Бардов В.Г. и др. (1999). *Общая гигиена: пропедевтика гигиены*. К.: Вища школа.
- [5] Бардов, В.Г., Омельчук, С.Т., Мережкіна, Н. В. та ін. (2020) *Гігієна та екологія*. Вінниця : Нова Книга.
- [6] Яворовський, О. П., Сергета, І. В., Паустовський, Ю. В. та ін. (2021) *Охорона праці в медичній галузі*. К. : ВСВ "Медицина".
- [7] Bardov, V.G., Omelchuk, S.T., Merezhkina, N.V. et al. (2022) *Hygiene and Ecology Vinnytsia* : Nova Knyha.